

Humanister tar plats

HT-FAKULTETERNAS FORSKNINGSMANIFEST FÖR 2020-TALET

2020-talet saknar inte stora utmaningar. Pandemin har konfronterat oss med grundläggande frågor om liv och död. Klimatförändringen aktualiserar vårt ansvar för planeten och kommande generationer. Krig och konflikter fortsätter att plåga vår värld. Samtidigt står många andra viktiga frågor på dagordningen: demokrati och globalisering, digitalisering och artificiell intelligens, migration och integration, gamla och nya medier, bildning och utbildning, kultur och estetik, religion och vetenskap. I alla dessa sammanhang tar humanister plats.

Humanistisk forskning för 2020-talet

Humanistisk forskning utgör en grundval i 2020-talets kunskapssamhälle. I vår högteknologiska, globaliserade epok spelar gedigna humanistiska kunskaper en avgörande roll. De skapar förståelse för samtidens stora frågor, ger orientering i en svåröverblickbar värld, ställer nuets hastiga flöde i perspektiv och hjälper oss att utveckla ett gott omdöme.

Vid de Humanistiska och teologiska fakulteterna i Lund undersöks människan som kulturell varelse i vidast möjliga mening. Vi studerar idéer och handlingar, vi analyserar tro och tänkande, vi undersöker kunskap och lärande. Vi utforskar språk, litteratur, historia, kognition, kultur, konst, religion, etik och andra fundamentala delar av tillvaron. En rik, mångfaldig humanistisk forskning är en väsentlig tillgång i ett demokratiskt samhälle och en oundgänglig intellektuell resurs i en välfungerande offentlighet. På samma gång tar mycket av vår forskning sikte på frågor bortom här och nu: vi förvaltar kritiskt ett kulturellt och historiskt arv, vi öppnar nya världar i tid och rum, vi har en beredskap för det okända och tidlösa.

HT-fakulteterna är en internationellt orienterad vetenskaplig gemenskap. Här samlas forskare som använder ett brett spektrum av metoder, teorier, material och infrastrukturer för att studera texter, bilder, kvarlevor och praktiker. Här finns det starka och stolta ämnestraditioner, men också en vilja att bryta ny mark och att samarbeta över gränser och kunskapsområden. Vår forskning är sammanflätad med vår utbildning och sätter bestående avtryck såväl i den vetenskapliga världen som i samhället i stort.

© Charlotte Carlberg Bärq

© Johan Persson

Därför humanistisk kunskap

- Humanistisk kunskap formar vår bild av omvärlden och människans roll i världen. Humanistisk forskning och utbildning skapar förutsättningar för individen att förstå och påverka samhällsutvecklingen i positiv riktning.
- Humaniora ger individen verktyg att orientera sig i en global och sammansatt värld. Utveckling inom teknik, ekonomi, naturvetenskap och medicin behöver sammanflätas med humanistisk vetenskap och bildning.
- Humanistisk forskning ska bidra till samhället och ligga till grund för beslutsfattande, både på nationell och internationell nivå. Ju starkare kopplingarna mellan humaniora och det omgivande samhället är, desto bättre förutsättningar har vi att fatta rätt beslut för framtiden.
- Humanistisk forskning spelar en viktig roll för hanteringen av många bestående problem och akuta samhällsutmaningar, exempelvis gällande klimat och miljö, hälsa och välfärd, digitalisering och det demokratiska samhället.
- Humanistisk kunskap och teoribildning tillhandahåller kritiska perspektiv och säkerställer att samhället bibehåller en nyanserad förståelse av sin historia, samtid och framtid.
- Humanistiska forskningsområden vinner ofta på att integreras med andra kunskapsfält för att skapa synergieffekter och utveckla nya forskningsområden, både inom och utanför humaniora.

Vår vision

Under 2020-talet kommer samhället att ha ett stort behov av humanistisk kunskap. HT-fakulteterna i Lund har ett ansvar att leva upp till förväntningar som omvärlden har genom att aktivera och integrera humanistisk forskning där den behövs. Humanistisk forskning ska få genomslag, nå långt och utgöra en robust, långvarig kunskapsbas för samhället. Vår utgångspunkt är att humanistisk kunskap bör spela en tongivande och synlig roll i samhället nu och i framtiden.

En central uppgift för alla humanistiska forskare är att identifiera relevanta frågor och tillhandahålla den kunskap som behövs för att bearbeta kulturella, estetiska, religiösa, kommunikativa, politiska och sociala problem. Humanistisk analys, kreativitet och kritiskt tänkande är en given del av kunskapens ekosystem och ett välmående samhälle.

Parallellt med fortsatt utveckling av humanioras vetenskapliga traditioner har humanister också i uppdrag att förvalta den kunskap som ackumulerats under lång tid och därmed bidra med övergripande perspektiv på återkommande konflikter och dilemman. Kunskap och vetenskap uppstår alltid i ett kulturellt och socialt sammanhang och präglas av historiska utvecklingslinjer och kommunikativa strukturer. Utan humaniora saknar samhället förmåga att hantera komplex kunskap och förstå dess långsiktiga konsekvenser.

© Johan Persson

© Kennet Ruona

Humaniora i lokalt, nationellt och globalt sammanhang

Humanistiska och teologiska fakulteterna är först och främst en viktig del av Lunds universitet. Fakulteterna utmärks av ämnesbredd, gränsöverskridande samarbeten, stark forskningsinfrastruktur och stor synlighet i samhället.

”Humanistiska och teologiska perspektiv och kompetenser är nödvändiga för att ’förklara, förstå och förbättra vår värld’ och värna om en långsiktigt hållbar utveckling i en föränderlig miljö. Humanistiska och teologiska fakulteternas forskningsnära utbildning krävs för att bidra till en positiv samhällsutveckling.”

Ur HT:s strategiska plan

Lunds universitets senaste forskningsutvärdering (RQ20) slår fast ambitionen att forskning ska vara uppskattad och synlig i det omgivande samhället, både nationellt och globalt. Detta gäller i hög grad för humaniora och rapporten konstaterar att humaniora har en nyckelroll i universitetets ambition att förstå, förklara och förbättra världen. I rapporten uppmanas HT-fakulteterna att utveckla samarbeten inom fakulteterna och att hitta nya vägar – också tvärvetenskapliga – för att kombinera tradition och förnyelse.

”The humanities and theology as a collective area cover very wide fields and responsibilities and serve as an important part of the University’s historical and contemporary identity, in languages, culture, history, and communication.”

Ur RQ20

Även på det nationella planet har en ny dynamisk förståelse av humanioras samhällsrelevans gjort sig gällande. Inte minst gäller det för de två senaste forskningspropositionerna där humaniora tillsammans med samhällsvetenskap ges

en central roll för förståelsen av frågor som berör stora samhällsutmaningar som klimat och miljö, hälsa och välfärd, digitalisering, kompetensförsörjning samt byggandet av ett demokratiskt och starkt samhälle. En viktig poäng är att sådana utmaningar inte kan lösas enbart genom teknisk eller naturvetenskaplig utveckling. Senaste forskningspropositionen pekar bland annat ut färdigheter såsom kritiskt tänkande, förståelsen av etiska frågeställningar, historisk kunskap och förmåga att se problem utifrån olika perspektiv som avgörande.

”Humaniora är en viktig del av det akademiska uppdraget. Humanistisk forskning lär oss om historien, omvärlden och oss själva. I en värld med djupa konflikter och snabba förändringar behöver vi förstå mer om människan och samhället och eftersträva en fördjupad dialog om grundläggande värderingar.”

Ur forsknings- och innovationsproposition Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige

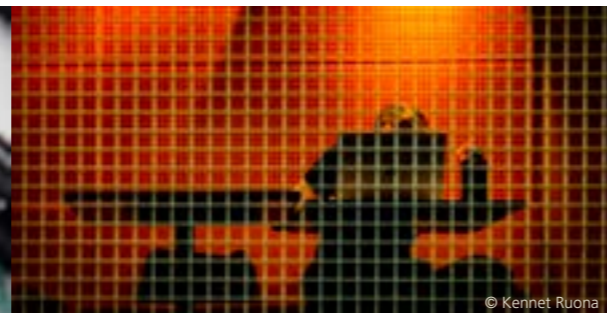
Forskningspropositionen fastslår även att humaniora utgör en viktig kunskapsbas för att nå FN:s globala mål för hållbar utveckling (Agenda 2030). Inom den europeiska forskningspolitiken strävar man i dag efter att fullt ut integrera humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning i de allmänna målen och forskningsområdena. Det är avgörande för en positiv global utveckling att humanistiska frågeställningar och perspektiv utgör en tongivande del av framtida forskningssatsningar.

”Technical solutions are often preconditions for new policy outcomes, but in themselves insufficient to have a meaningful impact. The lasting societal impacts that policy-makers seek are often equally reliant on insights from social sciences and the humanities.”

Ur Integration of Social Sciences and Humanities in Horizon 2020

© Johan Bävman

© Kennet Ruona

© Kennet Ruona

© Kennet Ruona

Lund University Corvid Cognition Station

Medicinsk humaniora

Digital historia

Klassiska språk

Mellanösternstudier

Humanistlaboratoriet

Estetik

Monastica

Didaktik och lärande

Konst

Lund University Press

Moderna språk

Öresundsstudier

Religionsstudier

Folklivsarkivet med Skånes musiksamlingar

Kunskaps- och vetenskapsteori

Miljö, samhälle och hälsa

Scandinavian Studies

HUMINFRA

Humanistiska och teologiska fakulteterna

HT-biblioteken

LUCS Cognitive Zoology Group

Språkinlärning och flerspråkighet

Europastudier

Litteratur

Medborgarskap och demokrati

Laboratoriet för Digital Arkeologi

Ljudmiljöcentrum

Historiska studier

Film och medier

Mänskliga rättigheter

The Lund Gothenburg Responsibility Project

Språk och kognition

Ljudmiljöcentrum

Arbetarhistoria

Öst- och Sydostasienstudier

Skol- och utbildningssociologi

Kunskapshistoria

Lund University Primate Research Station Furuviik

Digitala kulturer

Kulturpolitik och kulturarv

Etik

Lund University Cognitive Robotics Lab

Samverkansinitiativ

Forskningsplattformar

Idag utförs en betydande del av den ledande humanistiska och teologiska forskningen i vetenskapliga miljöer vid sidan om traditionella ämnesmässiga och organisatoriska indelningar. HT-fakulteterna har därför inlett en satsning på forskningsplattformar för att sådana gränsöverskridande forskningsmiljöer ska ges förutsättningar att bygga upp och utveckla långsiktiga interdisciplinära samarbeten.

CHRISTIANITY AND NATIONALISM

Forskningsledare: Jayne Svenungsson

Den här plattformen ämnar att utveckla en forskningsmiljö inom det snabbt växande interdisciplinära fält som intresserar sig för kopplingar mellan kristendom och nationalism.

DIGITALHISTORY@LUND

Forskningsledare: Sune Bechmann Pedersen, Marie Cronqvist

En plattform som för samman forskare från bland annat HT-fakulteternas historiska discipliner – i samarbete med Humanistlaboratoriet och Universitetsbiblioteket – för att främja utvecklingen av nya forskningsprojekt inom området digital historia.

DIGITAL INTEGRATION ACROSS DISCIPLINES: ADVANCING CULTURAL HERITAGE DOCUMENTATION (DIAD)

Forskningsledare: Niclas Burenhult, Nicoló Dell'Unto

Denna plattform kommer att nå nya landvinningar inom området kulturarvsdokumentation genom ett intrikat samarbete mellan två banbrytande men skilda fält – digital arkeologi och språkdokumentation.

LANGUAGE ACQUISITION, MULTILINGUALISM, AND TEACHING (LAMINATE)

Forskningsledare: Jonas Granfeldt, Marianne Gullberg

En plattform som har som mål att sätta Lunds universitet på den globala forskningskartan inom områdena språkinläring, flerspråkighet samt språkundervisning och -bedömning.

SPACE HUMANITIES

Forskningsledare: David Dunér

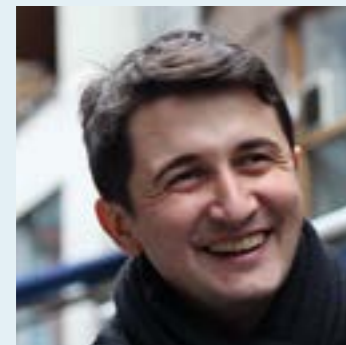
Plattformen avser att utgöra en tvärvetenskaplig sammanslutning för forskning kring de humanistiska och sociala frågor som rymdforskningen väcker, såsom historiska, filosofiska, etiska, kulturella, konceptuella, politiska, juridiska och ekonomiska.

Forskarporträtt

Forskningen inom de humanistiska och teologiska disciplinerna griper tag i en rad skilda fenomen och förhållanden som gör oss till människor.

EMELIE LANTZ | doktorand i mänskliga rättigheter, forskarskolan Agenda 2030

”Min forskning berör social hållbarhet, vad det innebär och vilken roll jämlikhet spelar i detta vida begrepp. Jag tar utgångspunkt i Agenda 2030 och förankrar min studie i lokala samverkansprojekt mellan civilsamhället och Malmö stad.”

TORNIKE METREVELI | postdoktor i religionssociologi

”I am interested in understanding how religion interacts with nationalism in everyday non-institutional settings and why local responses to religious-nationalist nexus can shape the character, timing, and behavior of state actors and their geopolitical visions and aspirations.”

BETTO VAN WAARDEN | forskare i mediehistoria, Marie Curie Fellow

”My research investigates how parliaments have used emerging forms of mass communication to bring democracy closer to the people in the past and contributes to discussions on how parliamentarians should engage with new media like Facebook and Twitter.”

MOA PETERSÉN | docent i digitala kulturer

”För mig är det självklart att försöka bidra till att lösa samhällets problem. Jag forskar i två projekt: ett om klimatkrisen och ett om digitalt utanförskap till följd av teknikutveckling. Detta har aldrig varit några karriärval, utan är existentiella val.”

LISA HELLMAN | docent i historia, Pro Futura-forskare, Sveriges Unga Akademi

”Min forskning undersöker vem som förlorar när världen globaliseras: när grupper tvingas migrera över stora avstånd, vilka strategier använder de sig av, och hur kopplar det samman världen på nya sätt?”

PETER JORDAN | professor i arkeologi

”Archaeologists collaborate widely across the humanities and natural sciences; this openness enables us to generate unique long-term understandings of the human condition, including major shifts in health, well-being and social equality, as well as the ultimate sustainability of our activities on the global environment.”

MELINA TSAPOS | doktorand i teoretisk filosofi

”A philosopher’s task is to help untangle complex issues and clarify definitions. In my case, I work toward an increased understanding of conspiracy theories, what they are, and who the people that believe in them are.”

YLVA HAMNELL-PAMMENT | doktorand i utbildningsvetenskap

”I min forskning vill jag främja lärande i skolan genom att undersöka hur elevers användning av det kemiska språkets ord och symboler påverkar deras resonemang och förståelse kring kemiska processer i det laborativa klassrummet.”

BIBI JONSSON | professor i litteraturvetenskap

”Min forskning om nazistisk litteratur ägnas frågan om och hur det är möjligt att applicera ideologiska bestämmingar på en enskild dikt eller på diktning överhuvudtaget såvida skönlitteratur betraktas som skön litteratur och förbinds med estetik och etik.”

MIKAEL ROLL | professor i fonetik, Wallenberg Academy Fellow

”Språkets förankring i hjärnan utforskas för att förbättra metoder för lärande och rehabilitering. Vi ser samband mellan hjärnbarkstjocklek och språkförmåga och att hjärnområden aktiveras blixtnabbt när lyssnare förutsäger vad talaren ska säga.”

MARIANNE GULLBERG | professor i psykolingvistik, föreståndare för Humanistlaboratoriet, Wallenberg Scholar

”Jag forskar om hur vuxna lär sig nya språk och om flerspråkighet. Eftersom språket är centralt för framgång i livet – skolgång, hälsa och arbete – så är det viktigt att förstå hur inlärning går till, och hur flerspråkighet påverkar både unga och äldre.”

SHIRLEY CHAN | doktorand i biblioteks- och informationsvetenskap

”Jag undersöker utmaningarna med att bevara digitala spår av online-gemenskaper på sociala medier och bidrar till förståelsen av hur dessa informationsteknologier präglar vår samtida och framtida tillgång och användning av information online.”

MARINA SVENSSON | professor i det moderna Kina, föreståndare för Centrum för Öst- och Sydostasienstudier

”Min forskning om det moderna Kina spänner över flera olika områden. Jag är intresserad av frågor som rör ideologisk och politisk kontroll, t.ex. inom universitetsvärlden och på internet, men även dokumentärfotografi och film.”

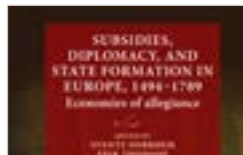
MATHIAS OSVATH | docent i kognitiv zoologi, Sveriges Unga Akademi

”Jag studerar hur kognitionen har förändrats över geologisk tid i djurriket. Detta bland annat för att förstå vilka principer som styr kognitionen: om det finns fler än ett sätt att bygga kognition, eller om den måste följa en viss ordning i sin struktur?”

ELISABET GÖRANSSON | docent i latin

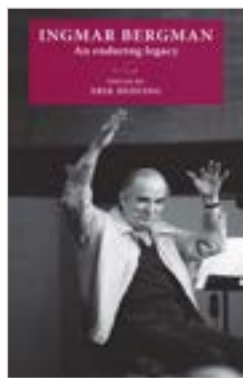
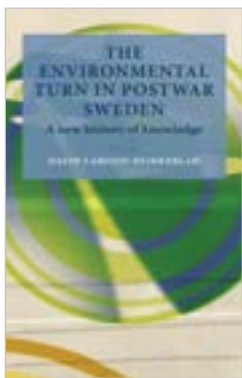
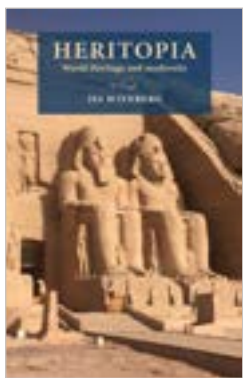
”Jag brinner för att göra äldre texter tillgängliga. Plattformen Monastica är ett exempel på tvärvetenskapliga projekt som syftar till att lyfta fram sådana texter. Jag arbetar främst med latin, ett centralt språk för vår europeiska historia.”

Lund University Press

HÖGKVALITATIV FORSKNING FÖR EN GLOBAL LÄSEKRETS

Lund University Press ger ut monografier och antologier skrivna direkt på engelska för en internationell publik samt översättningar av böcker som först skrivits på svenska. Böckerna genomgår peer review-granskning och ges ut både open access och i tryckt format via Manchester University Press.

www.lunduniversitypress.lu.se

LUNDS
UNIVERSITET

www.ht.lu.se

LUNDS UNIVERSITET

Box 117
221 00 Lund
046-222 00 00
www.lu.se